

mogel misliti, kako bi bilo možno pisatelju v tem okviru, kakor ga je kazal glediški list, dobiti snovi za tri dejanja, oziroma za ves večer. No, ta bojazen ni bila povsem opravičena, ker je v prvih dveh dejanjih še dovolj dramatične sile. Seveda je drugo dejanje precej epizodno in ni absolutno potrebno za razvoj celote, toda ima nekaj momentov, ki si osvoje siloma pozornost in zanimanje gledalca. Tako je izzval pisatelj baš v tem dejanju buren aplavz ob odprtem odru, in sicer tam, ko odslovi Tinka-narodnjakinja snubača-nemškutarja. Žal, da je v življenju tako ubogo malo takih Tink! — Mnogo je pokvarilo zadnje dejanje, ker je predolgovezno in pa preveč enolično. Baš zaradi tega dejanja je trpel splošni vtisk, dasi tudi prejšnji dve dejanji nista brez hib. Tako je ciganov nastop v prvem dejanju premalo posredovan in ljubezen Silvije do njega vse premalo motivirana. Kazalo bi morda pri morebitni predelavi igre cigana čisto eliminirati, zato pa srčni konflikt med Tinko in Križnikom ter Milanom in Silvijo bolj poglobiti in razplesti. Tinka bi bila še mnogo večja junakinja, nego je, da bi ji slovo od moža, ki je v tem in onem pogledu kakor ustvarjen, da jo osreči, ne bilo tako lahko. — Zakaj mora postati Milan morilec, ni prav jasno, in mislim, da bi šlo tudi brez tistega poboja ob koncu prvega dejanja.

Mogoče da ima to in ono v igri globočji pomen. Namigavalo se je nekaj, kakor bi bile posamezne osebe, ki nastopajo v igri, simboli. No, s simbolističnimi igrami je sploh križ, pa naj jih piše Cankar ali Meško. Cankar ima toliko lažje stališče, ker odškoduje gledalca za vse ono, česar ne razume, s stvarmi, s kakršnimi jih Meško odškodovati ne sme. — Meškova „Mati“ je nekako nasprotno delo h Cankarjevi drami „V dolini šentflorjanski“, vsaj po tedenci. Ali lahko je pobijati besedo z besedo, teže dramo z dramo. Marsikaj lepega je lepo povedal Meško v svoji drami in simpatični so nam nazoni, ki jih razvija, in misli, ki jih razodeva, ali Cankarjeve dramatike ni dosegel.

Da so igrali na Vseh svetnikov dan „Mlinarja in njegovo hčer“, menda ni treba še omenjati, dasi smo upali, da stopi letos na mesto te Raupachove žaloigre Grillparzerjeva „Prababica“.

Dne 15. novembra popoldne so uprizorili Finžgarjevega „Divjega lovca“.

B. Opera in opereta. Dne 27. oktobra so peli četrtič in dne 24. novembra petič „Valčkov čar“, dne 15. novembra petič opero „Madame Butterfly“, a dne 30. oktobra ter 3. in 10. novembra našemu občinstvu doslej neznano veliko opero v štirih dejanjih „Samson in Dalila“, besedilo spisal Ferdinand Lemaire, uglasbil C. Saint-Saëns. Ocena, ki jo je napisal drug poročevalec, sledi temu poročilu. Dne 13., 17. in 21. novembra pa se je pela po večletnem premoru znana in priljubljena Straussova opereta „Netopir“. Dr. Fr. Zbašnik.

Saint Saënsa opera „Samson in Dalila“. Camille Saint-Saëns, roj. 1835. l. v Parizu, je eden najbolj priznanih skladateljev Francije. Prvotno organist in pianist se je posvetil pozneje skladanju, zaslovel je pred vsem po svojih simfoniških skladbah. Izmed številnih njegovih oper je prodrla opera „Samson in Dalila“, zložena že leta 1875., šele od leta 1890. dalje. Danes ji je zagotovljeno stalno mesto na repertoarju velikih odrov.

Snov biblijski tej operi je povzeta svetopisemski knjigi sodnikov (pogl. XVI.), ki pripoveduje o nesrečni usodi Samsona, junaškega voditelja in dramitelja Izraelcev v boju za oprostitev od nadvlade Filistejcev. V ljubezni se vda Samson Filistejki,

lepi Dalili, ki zlorabi njegovo tajnost in ga spečega ostriže, s tem pa oropa orjaške njegove moči, da ga izda Filistejcem. Ujetega in oslepelega ga privedo v Dagonovo svetišče k zmagoslavju, toda od zasmeha zdražen se maščuje s tem, da zruši stebre svetišča, ki se podere nad zbranim filistejskim narodom.

Biblijski tej snovi je primeren oratorijski značaj Saint-Saënsove glasbe, ki je vzvišena, plemenita. Kot skladatelj resen muzikalen mislilj, poln noblese, skrajno vesten v oblikovanju, je našel Saint-Saëns v antični snovi svojemu nagnjenju primerno, po heroizmu ozarjeno ozadje, ki izziva muzikalno-dramatski patos in teatralni efekt, ki sta znak francoske velike opere, hkratu tudi znak orkestralno blesteče skladateljske zmožnosti Saint-Saënsove. V obliki se ne upira Saint-Saëns starejšim opernim zgledom, tudi arioznost pevskih partij se naslanja nanje, vendar dodaje svoji skladbi sijaj modernosti, ki klije cvetoče iz bogastva orkestrske partiture. Saint-Saëns je v mnogem oziru posredovalec med starejšo in moderno dobo opere. Klasično umerjen v svojem muzikalnem izražanju daje prednost vznositosti zanosa polnega mišljenja. Morda je ta umerjenost kriva, da ne doseza čutnosti njegove glasbe tudi stopnje prepričevalne toplote, kar čutimo v veliki ljubimski sceni II. akta, ki imponuje po svojem krasu, vendar pa ne zatopi srca.

Pevske partije so v tej operi spričo svoje arioznosti kaj odlične in zahtevajo pevcev nemale muzikalne izobrazbe. Predstavitelji velikih vlog: gospodična Šipankova (Dalila) ter gospoda Fiala (Samson) in pl. Vulakovič (veliki duhoven) so bili v tem oziru popolnoma kos svoji nalogi; šteti je vse med pevski in glasbeno visoko izobražene pevce. Prvič nastopivša gospodična Šipankova je naravnost briljirala s svojim obsežnim glasom, ki ga zna vzorno akomodirati krepkim akcentom strasti in tudi poeziji vzdušne sanjavosti, trepetajoči v falzetih divnega pianissima. Podala se je predstava tudi sicer po ostalih udeležencih, predvsem po orkestru odlično.

Dr. V. Foerster.

Nova hrvatska opereta. V Zagrebu uprizarjajo z velikim uspehom novo opereto domačega komponista Srečka Albinija: »Baron Trenk«. Iz skladbe zvene tuintam motivi iz hrvaških narodnih pesmi, kar daje delu poseben kolorit. Pela se je ta opereta že prej v Lipskem.

Splošni pregled

Dr. Vatroslav Jagić. Znameniti slavist dr. Vatroslav Jagić je bil povodom umirovljenja povzdignjen v viteški stan.

† **Kranjčević S. Strahimir.** Dne 29. oktobra je preminil v Mostarju znameniti hrvatski lirik Kranjčević. Hrvatsko slovstvo je zadela z njegovo smrtjo huda izguba. Bratskemu narodu naše odkritosrčno sočutje, a odličnemu pesniku časten spomin!

Četrty shod čeških naravoslovcev in zdravnikov v Pragi od 6.—10. junija 1908. — Zlata Praga je bila letos nekako gorišče, v katerem se je zbiral ves slovanski nepolitični in politični svet. Fenomenalna razstava praške trgovske in obrtne zbornice je učinkovala privlačno na eni strani na zastopnike slovanske industrije in trgovine, takozvani »slovanski shod« pa na politično odločujoče činitelje. V dobi teh prireditvev je bil tja sklican tudi shod čeških naravoslovcev in zdrav-